

Avdelning
Utvärderingsavdelningen

Handläggare
Gun Eriksson

2013-04-23

Reg.nr
42-64-13

Högskolan i Halmstad
Rektor

08-563 086 89
gun.eriksson@uk-ambetet.se

Beslut om tillstånd att utfärda examina på forskarnivå inom området hälsa och livsstil

Universitetskanslersämbetet beslutar att ge Högskolan i Halmstad tillstånd att utfärda licentiatexamen och doktorsexamen inom området hälsa och livsstil.

Ansökan och ärendets hantering

Högskolan i Halmstad har ansökt hos Universitetskanslersämbetet om tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området hälsa och livsstil. För granskningen av ansökan har Universitetskanslersämbetet utsett följande sakkunniga: professor Ulf Lundberg, Stockholms universitet, professor Synneve Dahlin- Ivanoff, Göteborgs universitet och docent Peter Schantz, Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm. Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer med representanter för högskolan vid en hearing i Stockholm den 14 februari 2013. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Högskoleverkets uppdrag att pröva ansökningar om examenstillstånd har sedan den 1 januari 2013 övertagits av Universitetskanslersämbetet. Ärendet har därför förts över till ämbetet och bytt registreringsnummer från 641-5733-12 till 42-64-13.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de bedömningsgrunder som Universitetskanslersämbetet har utarbetat. De sakkunnigas bedömning är att högskolan ska beviljas tillstånd att ge examina på forskarnivå inom området hälsa och livsstil. Universitetskanslersämbetet instämmer i denna bedömning.

Med hänvisning till 6 kap. 5 b § högskoleförordningen (1993:100) lämnar Universitetskanslersämbetet även tillstånd att utfärda masterexamen inom samma område.

Beslut

Universitetskanslersämbetet beslutar att ge Högskolan i Halmstad tillstånd att utfärda licentiatexamen och doktorsexamen inom området hälsa och livsstil.

Universitetskanslersämbetet beslutar också att ge Högskolan i Halmstad tillstånd att utfärda masterexamen inom samma område.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Gun Eriksson i närvaro av senior rådgivare Gunilla Jacobsson, t.f. avdelningschefen Per Westman och enhetschefen Karin Järplid Linde. I ärendets beredning har även utredaren Anders Sundin medverkat.

2013-04-23

Reg.nr
42-64-13

Lars Haikola

Gun Eriksson

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Utlåtande för ansökan om tillstånd att examinera på forskarnivå inom området *Hälsa och livsstil*, Högskolan i Halmstad

Område: *Hälsa och livsstil*

Ingående forskarutbildningsämnen där utbildningen initialt kommer att anordnas: omvårdnad, handikappvetenskap och idrottspsykologi.

Följande sakkunniga har bedömt ansökan: professor Ulf Lundberg, Stockholms universitet, professor Synneve Dahlin- Ivanoff, Göteborgs universitet och docent Peter Schantz, Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm.

Bedömning av aspekten område för examenstillstånd

Området som Högskolan i Halmstad söker examenstillstånd på forskarnivå för benämns *Hälsa och livsstil*. Inom området avser högskolan initialt att inrätta ett forskarutbildningsämne med samma benämning som området och med tre inriktningar: omvårdnad, handikappvetenskap och idrottspsykologi. Högskolan har totalt tre profilmråden, varav det planerade området för examenstillstånd på forskarnivå utgör ett. Sedan tidigare bedrivs forskarutbildning inom de två områdena *informationsteknologi* och *innovationsvetenskap* vid högskolan. Områdets omfattning bestäms och avgränsas genom att begreppet *hälsa* kombineras med begreppet *livsstil*. Som framgår av ansökan används båda begreppen i vid bemärkelse. Hälsa omfattar enligt ansökan inte bara frånvaro av sjukdomar och besvär utan också av en strävan efter hög fysisk och psykisk livskvalitet, även hos personer med kronisk sjukdom, funktionsnedsättning, skador eller besvär. Till begreppet hälsa räknas även makt/inflytande och en känsla av sammanhang. Livsstilsbegreppet omfattar enligt högskolan inte bara traditionella hälsorelaterade beteenden såsom kost-, motions-, rök- och alkoholvanor, utan även olika val i livet som påverkar hälsa. Dessa val är enligt högskolans beskrivning delvis individbaserade, men påverkas också av gruppnormer och strukturer och förhållanden i samhället på olika nivåer, t ex genom socioekonomiska förhållanden, bostadsmiljöer, utbildning och geografiska skillnader. Utifrån dessa definitioner anser högskolan att området *Hälsa och livsstil* väl kan inrymma de tre inriktningarna omvårdnad, handikappvetenskap och idrottspsykologi. De sakkunniga delar denna bedömning.

Forskning och undervisning inom området *Hälsa och livsstil* har bedrivits vid högskolan sedan början av 1990-talet inom de tre inriktningarna omvårdnad, handikappvetenskap och idrottspsykologi. Genom att även få starta forskarutbildning inom detta område kommer *Hälsa och livsstil* att lyftas fram och bilda det ”tredje benet” i högskolans profil. Historiskt sett har samarbetet i form av gemensamma forskningsprojekt och publikationer vid de tre inriktningarna omvårdnad, handikappvetenskap och idrottspsykologi varit relativt begränsat, men under senare tid och inför den planerade forskarutbildningen noterar de sakkunniga att stora satsningar har gjorts för att integrera forskning och utbildning inom området *Hälsa och livsstil*. Exempel på detta är forskningsprojekt där två eller alla tre inriktningarna finns representerade, gemensamma seminarieserier och planerade obligatoriska forskarutbildningskurser, samt gemensam handledning och att ämnesgrupperna numera sitter mer samlad. Man satsar även på att utveckla tvärvetenskapliga perspektiv och studier. Samverkan sker också genom den vetenskapliga tidskrift, *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, som initierades på lärosätet 2006 och till vilken en Journal Club är knuten, där doktorander och forskare bjuds in till seminarier för att diskutera aktuella artiklar inom området *Hälsa och livsstil*. De sakkunniga bedömer att dessa satsningar bör leda till att de olika delarna kan stödja såväl varandra som helheten och noterar att området *Hälsa och livsstil* också knyter an till den

utbildning som redan nu finns på grund- och avancerad nivå, såsom mastersprogrammet i *Hälsa och livsstil*. Vid hearingen framkom att brister som påtalats i Högskoleverkets utvärdering av högskolans kandidat- och magisterutbildningar 2012 med beröringspunkter i området *Hälsa och livsstil* har tagits på allvar. Högskolan redogjorde vid hearingen för de åtgärder som vidtagits samt vilka åtgärder som vid behov kan komma att bli aktuella.

Centrum för forskning om Välfärd, Hälsa och Idrott (CVHI) kommer att ha huvudansvaret för den planerade forskarutbildningen och samordna de olika delarna. CVHI är också en del av lärosätets Kunskaps- och Kompetensutvecklingsmiljö, "Forskning för innovation".

Sammanfattande omdöme: Begreppet "livsstil" leder vanligen tanken till traditionella hälsorelaterade beteenden, exempelvis kost-, motions-, rök-, alkoholvanor. Dessa livsstilsfaktorer ingår även i det planerade forskarutbildningsområdet, t ex genom forskning kring sambandet mellan kost och hälsa respektive motion och hälsa, men området *Hälsa och livsstil* är enligt högskolans definition, som framgår ovan och som utvecklades ytterligare i samband med den hearing som ägde rum med högskolans representanter den 14 februari, betydligt bredare. Med denna breda definition bör de tre inriktningarna kunna innefattas i området, samtidigt som man genom att knyta samman begreppen *Hälsa och livsstil* avgränsar området på ett rimligt och ändamålsenligt sätt.

De sakkunniga finner därför att högskolans argumentation för området *Hälsa och livsstil* för examenstillstånd är tillfredsställande.

Bedömning av aspekten forskarutbildningsmiljö

Enligt högskolan är ett fyrtiotal disputerade forskare verksamma inom området, vartill kommer några licentiater. Forskarmiljön är fördelad på tre forskargrupper, med inriktningarna omvårdnad, handikappvetenskap och idrottspsykologi. Omvårdnad är störst med cirka 25 disputerade forskare, och de övriga två utgörs av vardera sex-sju forskare. Enligt gällande arbetstidsavtal finns utrymme för forskning bland lärarna. Enligt uppgifter från högskolans representanter har de mest seniora lärarna, professorerna, under senare tid ägnat mycket tid åt att bygga upp en gemensam forskningsmiljö och därför varit mindre aktiva som forskare jämfört med docenter och aktivt forskande postdoktorer. Årligen hålls en intern konferens där doktorander och forskare presenterar sin forskning, vartill kommer ett par dagar för doktorander och handledare att diskutera forskarutbildningen ur olika perspektiv. Huvuddelen av dessa aktiviteter har skett under senare år och de sakkunniga bedömer att detta bör bidra till att stärka samarbetet mellan de tre inriktningarna.

Under det första året ska doktoranden enligt högskolan delta vid en internationell konferens, utan krav på publicering, varefter doktoranden ska presentera sin forskning vid minst en konferens om året. Utbildningsplanens stadgar anger att doktoranden ska presentera sin forskning vid minst en internationell konferens under sin forskarutbildning. Högskolan avsätter resurser i en särskild fond för denna verksamhet. De sakkunniga bedömer att detta ger doktoranderna goda möjligheter att delta i konferenser för att presentera sin egen forskning nationellt likväl som internationellt.

Enligt ansökan ges tre till fyra seminarietillfällen per termin inom varje forskargrupp. Till detta kommer fyra till fem seminarietillfällen per termin som är övergripande för hela det av högskolan sökta området. Vidare ges ett antal seminarietillfällen varje termin med andra forskarmiljöer vid högskolan, samt med aktörer utanför högskolan. De sakkunniga finner att antalet seminarietillfällen är tillfredsställande. Sett till det totala antalet forskare är omfattningen av de vetenskapliga publikationerna

relativt begränsad, men mängden publikationer varierar mycket mellan olika grupper och mellan olika forskare, delvis beroende på olika "publikationskulturer". Vid hearingen framkom att de yngre forskarna, docenter och postdoktorer, varit mest aktiva vad gäller publicering under senare år. Vidare framkom att det skett en påtaglig ökning av publikationer under den senaste tiden. Sakkunniga finner att antalet publikationer och takten med vilken de publiceras är tillfredsställande.

Inom området *Hälsa och livsstil* finns enligt ansökan 25 verksamma doktorander. Antalet doktorander i den planerade forskarutbildningen kommer inledningsvis att vara 10, varav cirka hälften antas bestå av redan aktiva doktorander som byter lärosäte och resterande kommer att nyrekryteras. Syftet är att antalet doktorander inom området på sikt ska vara ca 15, vilket beräknas kunna uppnås efter 5-10 år. Enligt doktorandernas uppfattning skulle det innebära en betydande fördel om handledning, forskningsarbete och formell anknytning koncentrerades till ett lärosäte. De materiella förutsättningarna för doktoranderna vid högskolan är mycket goda och de ges bland annat tillgång till eget arbetsrum, dator och bibliotek. Kontakterna med handledare anser doktoranderna är mycket goda tack vare att man befinner sig i fysisk närhet av varandra och kan kommunicera med handledarna utan formella hinder, t ex genom naturliga möten i lokalerna och i samband med kaffepaus och lunch.

Vad gäller rekrytering av kvalificerade doktorander uppges läget vara mycket gott och söktrycket på utannonserade doktorandtjänster är mycket stort. Som exempel på detta anges att ett 30-tal personer nyligen sökte en utannonserad doktorandtjänst.

Sammanfattande omdöme: De sakkunniga anser att forskningsverksamheten är av sådan karaktär och omfattning att de sakkunniga bedömer att forskarutbildningsmiljön är tillfredsställande. Enligt doktoranderna är tillgången till forskarnas vetenskapliga arbete, resultat och kontakter mycket god. Vidare anser de sakkunniga att seminarieverksamheten för doktoranderna är tillfredsställande, liksom möjligheten för doktoranderna att delta i internationella konferenser och kongresser. Upplägget av utbildningen som beskrivs med kurser och avhandling är rimlig och följer gällande regler vad gäller examen på forskarutbildningsnivå. Högskolan bedriver idag forskarutbildning inom två andra områden och handleder doktorander registrerade vid forskarutbildning på andra högskolor/universitet. Sakkunniga finner därför att rutinerna för forskarutbildningen är väl inarbetade inom det aktuella området. Högskolans målsättning är att det ska finnas 15 doktorander inom området *Hälsa och livsstil*. De sakkunniga finner högskolans redogörelse för hur man skall uppnå denna nivå inom 5-10 år som realistisk.

Mot bakgrund av ovanstående finner sakkunniga att forskarutbildningsmiljön är tillfredsställande.

Bedömning av aspekten handledarresurs

Högskolan anför 16 tänkbara huvudhandledare inom området, varav ena hälften utgörs av docenter och den andra av professorer. Tolv är tillsvidareanställda vid högskolan, medan fyra är knutna till lärosätet med avtal av varierande tidslängd. Cirka hälften av handledarresursen finns inom inriktningen omvårdnad. Idrottspsykologi och handikappvetenskap har vardera tre till fyra tänkbara huvudhandledare.

För behörighet att handleda doktorander kräver lärosätet genomgången handledarutbildning, och sådana arrangeras av lärosätet vartannat år. Målsättningen är att varje doktorand ska handledas av lärare från minst två av inriktningarna.

Högskolan arbetar med återväxten inom handledarförsörjningen genom att avsätta särskilda meriteringsbidrag för att underlätta antagande till docent eller professor, samt har sedan hösten 2012 ett

docent- och professorsmeriteringsprogram riktat till kvinnor. Inom idrottspsykologi och handikappvetenskap planerar högskolan även viss nyrekrytering.

De flesta doktoranderna förväntas återfinnas inom forskarutbildningsämnet omvårdnad, där är också tillgången på handledare störst. Vad gäller kommande pensionsavgångar finns även dessa inom omvårdnad där de flesta handledarna återfinns. Högskolan ser inga problem med tillgången på handledare och de sakkunniga delar denna bedömning.

Sammanfattande omdöme: Handledarresurserna är i nuläget både kvantitativt och kvalitativt fullt tillräckliga för att bedriva forskarutbildning i den omfattning som är planerad för den närmaste 4-årsperioden. De sakkunniga bedömer också att tillsammans med kommande kompetenshöjning och nyrekrytering bör handledartillgången täcka behovet för 10-15 doktorander, vilket är målsättningen för den närmast efterföljande perioden. För att komma upp i 20 doktorander krävs ytterligare nyrekrytering av professorer och docenter, vilket högskolan också planerar för. Den pedagogiska kompetensen och de erfarenheter som de flesta handledare redan har bör väl uppfylla kraven för god handledning.

De sakkunniga finner att handledarresurserna är tillfredsställande.

Bedömning av aspekten kvalitetssäkring

Det övergripande kvalitetsarbetet vid högskolan beskrivs i en kvalitetspolicy. Systemets huvudkomponenter utgörs enligt högskolan av styrdokument, rapporter och dialoger. Arbetet är uppbyggt av delsystem som samverkar, och dessa utgörs av ett högskoleövergripande kvalitetssystem, ett övergripande kvalitetssystem för kärnverksamheterna utbildning, forskning och samverkan, ett kvalitetssystem för högskolans operativa enheter (sektioner, förvaltning, bibliotek med mera), samt ett övergripande kvalitetssystem för särskilda aspekter, såsom miljö och lika villkor. Bedömarna uppfattar högskolans kvalitetsarbete som mycket tillfredsställande. Under 2009 granskades högskolans kvalitetssäkringssystem av Högscoleverket, och uppnådde då det högsta omdömet på en tregradig skala. Detta stärker ytterligare bedömarnas uppfattning att lärosätet bedriver ett gott kvalitetsarbete.

Inom området *Hälsa och livsstil* bedrivs enligt högskolan seminarier såväl områdesövergripande som inom de olika forskningsinriktningarna. Vidare finns möjlighet till extern granskning av forskning och forskningsplaner genom ett samarbete med Region Hallands Study-design board och Bio-statistical board. Det är de sakkunnigas bedömning att även detta bidrar till att stärka kvalitetsarbetet vid högskolan.

Högskolans handlingsplan fungerar även som lärosätets jämställdhets- och likabehandlingsplan. Arbetet för lika villkor bedrivs kontinuerligt och involverar både personal och studerande på alla nivåer. De sakkunniga noterar att det bland handledarna finns en jämn könsfördelning.

För varje doktorand upprättas en individuell studieplan för att strukturera och organisera doktorandens utbildning. Studieplanen omfattar hela utbildningen på forskarnivå. Studieplanen upprättas i samråd mellan handledarna och doktorand och fastställs sedan av forskarutbildningsutskottet.

Sammanfattande omdöme: Sakkunniga finner att högskolans kvalitetsarbete är tillfredsställande.

Bedömning av aspekten ekonomi

Högskolan har redovisat sina ekonomiska förutsättningar för att finansiera forskarutbildning inom området. Ansökan och bilagor innehåller en budget för fyra år, med specificeringar av olika intäktskällor. Tillsammans innebär dessa intäktskällor att kostnaderna för forskarutbildningen, omfattande 10 doktorander, kan finansieras under den kommande 4-årsperioden.

Utöver den information som lämnas i ansökan med bilagor har ledningen lämnat kompletterande uppgifter om ekonomin i samband med hearingen. Genom omorganisation och nya arbetstidsavtal, samt samverkansavtal med region Halland, har betydande nya resurser frigjorts, ca 70 miljoner, vilket de sakkunniga anser har medfört att de ekonomiska förutsättningarna för forskarutbildningen stärkts avsevärt. Medlen riktas till starka miljöer och personer. En svaghet i högskolans finansiering har varit den relativt begränsade omfattningen av de externa medlen. Därför har högskolan sedan ett par år tillbaka en omfattande satsning på att dels förbättra ansökningar om externa medel och dels att satsa mer på samarbetsprojekt mellan de tre inriktningarna. Exempel på detta är bättre information om stödformer, villkor och prioriteringar för ansökningar om externa medel och avsättning av särskilda medel för att ge forskarna tid att skriva och diskutera ansökningarna i forskargrupperna vid speciella ansökningsseminarier.

De sakkunniga noterar dessutom att framförallt de yngre forskarna varit framgångsrika och erhållit betydande forskningsanslag under senare tid. De sakkunniga anser att dessa åtgärder sammantaget medför goda förutsättningar för en ökad extern finansiering.

Sammanfattande omdöme: Sakkunniga finner mot bakgrund av den information som framkommit i ansökan och vid hearingen att finansieringen av området är tillfredsställande.

Sammanfattande bedömning och förslag till beslut

Området *Hälsa och livsstil*, utgör ett av Högskolan i Halmstads tre profilmråden. Detta ger, enligt de sakkunnigas bedömning, goda förutsättningar för områdets utveckling. Forskningsaktiviteten, tillgången till kvalificerade handledare, forskarutbildningsmiljön och även ekonomin, är enligt de sakkunniga i nuläget helt tillfredsställande för den planerade forskarutbildningen. Högskolan har idag forskarutbildning inom två andra områden där flertalet av forskarna inom området *Hälsa och livsstil*, handleder ett antal doktorander. Doktorander inom området *Hälsa och livsstil* har i nuläget sin utbildning kopplad till annan högskola eller universitet. Sakkunniga anser att det finns betydande erfarenhet av att bedriva forskarutbildning vid Högskolan i Halmstad.

Sakkunniga var inledningsvis något osäkra över områdets omfattning och avgränsningar, samt hur de tre inriktningarna skulle kunna inrymmas inom området och samtidigt stödja varandra och helheten. Det bibliometriska underlaget visade att det tidigare varit mycket få sampubliceringar mellan forskare inom de olika ämnena. Efter klargöranden från högskolan under hearingen avseende områdesbegreppet, finner de sakkunniga att den breda definitionen av området *Hälsa och livsstil*, mycket väl inrymmer de tre i området ingående forskarutbildningsämnena. Sakkunniga finner dessutom att området avgränsas på ett rimligt och ändamålsenligt sätt genom att man kopplar samman begreppen *Hälsa och livsstil*. Därtill finner de sakkunniga att de stora satsningar som högskolan nyligen genomfört eller planerat för att uppnå en större samverkan mellan de tre forskarutbildningsämnena, uppvisar goda utsikter att generera ett mervärde.

Sakkunniga föreslår att Universitetskanslersämbetet ger Högskolan i Halmstad tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området *Hälsa och livsstil*.